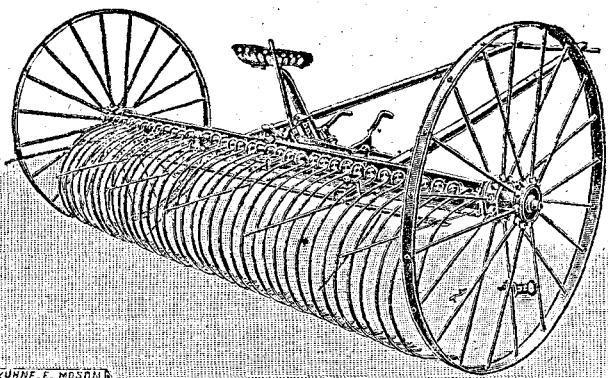
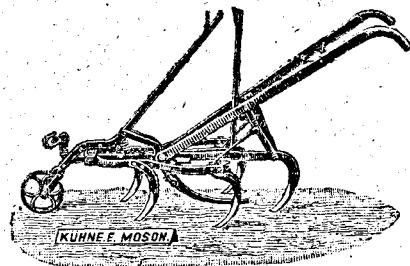

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban.

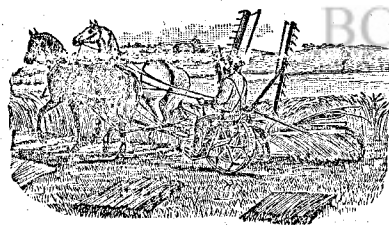

Egy- és többsoros kapáló- és töltető-
eszközök, „Columbia“ kultivátorok,
Herrmann-féle kukoricakapálók,
„Osborne“ kaszáló- és aratógépek,
szénagereblyék. Cséplőkészletek lárvány- és
motorhajtásra

Budapesti főraktár: VI., Vilmos-császár-ut 59.

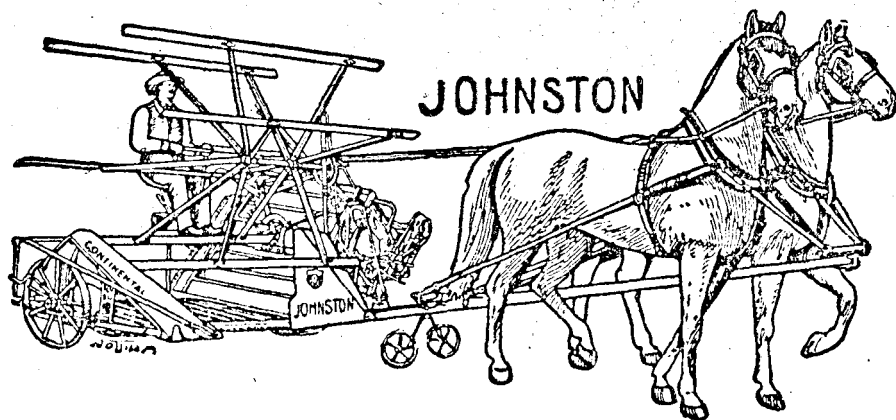
Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

3007

„Johnston“

eredeti amerikai aratógépek ugy szerkezet, mint jó anyag tekintetében a legtükéletesebbek.

3152

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében ajánljuk „JOHNSTON“ gyártmányu
amerikai aratógépeink sürgős beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal
Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges. — Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. szám.

Név és védjegy
törvényes
szabadalom

Patkánin

patkányirtó szer

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitánynak teljesen biztos hatásu találmánya (nem méreg) emberre és állatra cseppet sem veszélyes. 1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagyságu gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány, Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskereken.

Tökéletes bizos eredményről jótállás.

3173

Tökéletes bizos eredményről jótállás.

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006

□□□

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetétet legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfelteslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített pánccétermében

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

tresort tart a közönség rendelkezésére.

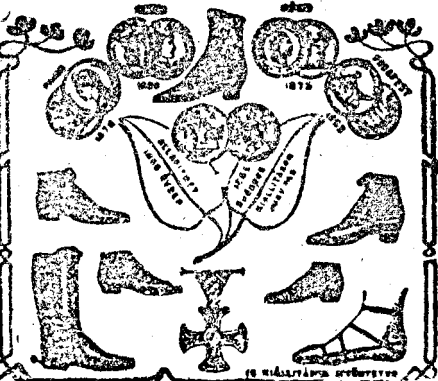
MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhelyében a legjobb anyagból, legujabb divat szerint készült közkedveltségü

férfi és női cipőraktárára

3008

Megrendelés után készít amerikai és francia vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

379—1915. sz.

Lóárverési hirdetemény.

A kolozsi angol félvér ménesből származó alább felsorolt számfeletti, illetve kisorolt lovak folyó évi julius hó 22-én délelőtt 10 órakor Kolozsváron, a városmajor udvarán (Árpád-utca 19. sz.) nyilvános árverésen el fognak adatni és pedig:

- 1 drb. idős kanca
- 4 drb. 5 éves kanca
- 3 drb. 4 éves kanca
- 2 drb. 4 éves herélt
- 2 drb. 3 éves herélt
- 2 drb. öreg használati herélt.

Az árverésre bocsájtandó lovak részletes kimutatását, valamint az árverési feltételeket ez iránti megkeresésre alulírott intézőség az érdeklődőknek megküldi.

M. kir. áll. ménesgazdaság intézősége.

Kolozspuszta, u. p. Kolozs.

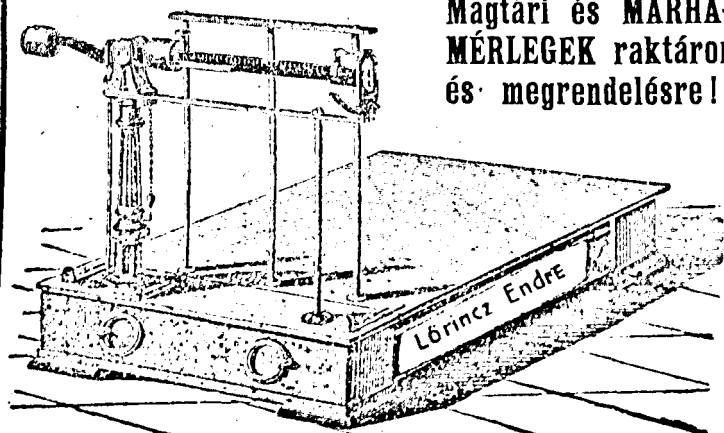
3201

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

KITŰNTETETT OKLEVELES MÉRLEGGÉSZITŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-
LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

3111

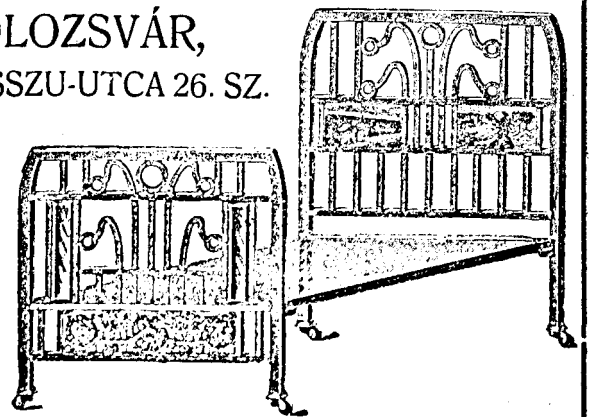

Magtári és MARHAMÉRLEGEK raktáron és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szakmájába vágó minden munkát. Kórházak, szállodák, gazdaságok, istállók, tehenészetek stb. fa, vagy fémbutorral való berendezését. Folyósó, lépcső és sirrások készítését. Gazdasági és kerti kerítéseket Kerti butorokat és sátrakat. Réz- és vasagyakat és butorokat, stb.

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
½ ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELNIK MINDEN VÁSÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A termés	217
A zöldségfélék teletése. Cséser Gyula	218
Kormányintézkedések	219
Vegyes közlemények	220
Szerkesztői üzenetek	221
Hirdetések.	

A termés.

A földművelésügyi minisztérium jul. 10-én tette közzé első számszerű becslését az idei aratás eredménye gyanánt várható gabonamennyiségre nézve. Habár a magánbecslések vérmesebb számainál a hivatalos eredmény valamivel kevesebbet tüntet föl, a mostani becslést jellemző köteles tartózkodás is igen jó gazdasági esztendőt tükröz. Ilyen jó esztendő 1891 óta csak négy ízben volt! A szoroson vett Magyarországon ugyanis (Horvát-Szlavonországot nem számítva) termelt az idén 45,970.000 métermázsza buza, 12,900.000 métermázsza rozs, 12,460.000 métermázsza árpa és 12,460.000 métermázsza zab.

A főnti eredményt maga a minisztérium is csak ideiglenesnek tekinti, amelyet a területi adatok végleges földolgozása szeptember 1-ig, amidőn az utolsó számszerű becslés meg fog jelenni, még módosíthat. A mostani termésadatok a bevetett terület és a termésátlagok eddig összegyűjtött számaira alapították. E számok, melyeket óvatossággal vettek figyelembe, a lehető termésnek a minimumát tüntetik föl. Vagyis a végső eredmény ennél sokkal jobb is lehet. A területi adatok az elmúlt esztendeivel összehasonlítva alább következnek, itt is megemlítve, hogy a számok csak a szoroson vett Magyarországra vonatkoznak.

buza	5,875.979	hold (5,637.134)
rozs	1,850.293	„ (1,855.179)
árpa	2,003.586	„ (1,902.280)
zab	1,877.054	„ (1,830.447)

Ami a holdankénti átlagos termést illeti, a minisztérium jelentése szerint az idei termés átlaga a tavalyival szemközt minimálisan a következőre becsülhető:

buza	holdankint átlag	7.82 mm.	(5.8)
rozs	„	6.97	„ (5.81)
árpa	„	6.63	„ (7.47)
zab	„	6.63	„ (6.86)

Amint látható, az árpát és a zabot, e két fontos és most fokozott keresletnek örvendő terméket oly pesszimizmussal vette számításba a jelentés, ami kétségtelenül túlzott, mert hiszen az idei évjárat általában kedvezett a ga-

bonaféléknek. A jelentés azonban kis termés-átlagot föltételezve, a tavalyi 14.2 millió métermázsza árpával szemben az idén is csak közel ugyanennyit vesz kombinációba, a tavalyi 12.56 millió métermázsza zabterméssel pedig pláne csak 12.46 millió métermázsát állít szembe. Azt hisszük, hogy főképpen a hadsereg ellátásának olcsóbbá tétele szempontjából a főnti két termés végső hecslése örvendetesebb lesz. Ezt a föltevésünket pedig arra alapítjuk, hogy 1913-ban, amikor nem volt olyan jó a termés, mint most, 18 millió métermázsza árpánk és 15.3 millió métermázsza zabunk termelt.

A jelentés fontosabb részeit itt adjuk:

A buza.

Az ez évi buzatermés mennyiség és minőség tekintetében általában jónak mondható, különösen a főbb buzatermő vármegyékben és általában azokon a helyeken, hol a fejlődés és szemképződés idejében kellő csapadékban részesült. Ezen országrészek jó terméskilátása mellett vannak, különösen az esőszegény északi vármegyékben, olyan nagyobb területek, melyeknek buzatermése mennyiség és minőség tekintetében is gyengének, sőt néhol igen gyöngének mondható, ezeken a területeken azonban rendszerint oly kevés búzát termelnek, hogy az az ország összes buzatermésének mennyiségét lényegesen nem befolyásolhatja. Holdankint átlag 7.82 métermázsza, vagyis összesen mintegy 45,970.000 métermázsza buzatermés remélhető. A múlt évben 5,637.134 kat. hold területen kat. holdankint 5.08 mázsza, vagyis összesen 28,641.091 métermázsza buza termelt.

Az erdélyi országrész vármegyéiben a következő buzatermés várható: Alsó-Fehér (7.38) 500.290 mázsza. Beszterce-Naszód (5.99) 100.829. Brassó (10.16) 69.291. Csik (5.68) 27.041. Fogaras (6.13) 101.476. Háromszék (6.35) 135.274. Hunyad (6.48) 545.382. Kis-Küküllő (7.20) 233.037. Kolozs (5.84) 388.751. Maros-Torda (6.43) 281.756. Nagy-Küküllő (6.63) 256.455. Széchenyi (7.82) 284.073. Szolnok-Doboka (6.37) 324.806. Torda-Aranyos (6.59) 352.914. Udvarhely (5.10) 153.178. Összesen: (6.57) 3,718.543 mázsza.

A rozs.

A rozs aratása mindenütt megkezdődött, sőt egyes alföldi vármegyékben be is fejeztetett. A termés az ország túlnyomó nagy részén mennyiség és minőség tekintetében teljesen megfelel a hozzá fűzött várakozásnak. Kalászsai többnyire szép nagyok, szemei pedig duzzadtak. A szalmatermés az esőszegény vármegyék kivételével szintén mindenütt igen jó. Holdankint átlag 6.97 q, vagyis összesen mintegy 12,900.000 métermázsza rozstermés remélhető. A múlt évben 1,855.179 kat. hold területen kat. holdankint átlag 5.81 q, vagyis összesen 10,772.656 métermázsza rozs termelt.

Az árpa.

Az őszi árpát az ország nagy részében már aratják, sőt helyenkint a cséplést is megkezdték. A tavaszi a legtöbb helyen már szintén érni kezd s csupán a hegyvidékeken lehet még zöld, zsendülő vetést látni. Ezeknek a júniusi esőzés néhol még használt, az alföldi vármegyékben azonban már ezek is későn kapták az esőt. Az őszi árpa legtöbbnyire még lábon ugyan, de már éretten kapta az esőt s e miatt a szem sok helyen megsárgult. Szalmája az őszi és a tavaszinak általában alacsony. Az esőszegényebb északi országrészekben oly rövid, hogy a learatott termést csomóba sem kötik, hanem csak boglyákba rakják össze. Holdankint átlag 6.63 métermázsza, vagyis összesen mintegy 12,460.000 métermázsza árpa-termés remélhető. A múlt évben 1,902.280 katasztrális hold területen átlag 4.47 métermázsza, vagyis összesen 14,209.914 métermázsza árpa termelt.

A zab.

Legtöbb helyen még zöld s így a június végén járt esőktől igen sokat javult. Bugája többnyire szép nagy, szára is elég magas, csak azokban a vármegyékben gyöngé és alacsony, hol hosszú ideig nem kapott elegendő esőt. Az alföldi vármegyékben az utóbbi meleg napok hatása alatt erősen szökülni, sőt helyenkint már érni is kezd, úgy, hogy itt egy hét múlva aratni lehet. Holdankint átlag 6.63 q, vagyis összesen mintegy 12,460.000 q zabtermés várható. A múlt évben 1,830.447 kat. holdon átlag 6.86 q, vagyis összesen 12,560.937 métermázsza zab termelt.

Tengeri, burgonya, cukorrépa.

A tengerivetések az esőre országszerte javultak. Legszebbek a Duna-Tisza közén és a Duna jobbpartján. Általában mindenütt erőteljesek, szép üde zöldszinűek, kivéve néhány északmagyarországi vármegyét, hol különösen a késői vetések visszamaradtak fejlődésükben, kissé ritkák és gázosak. Másodszori kapálása, illetve töltögetése általában már be van fejezve, csak egyes helyeken van még folyamatban.

A burgonya fejlődésére az utóbbi eső igen jó hatással volt, különösen a késői fajta sokat javult. Gumóképződése országszerte jó, kivéve néhány vármegyét, hol a korai fajtára az eső már későn jött. Általában jó közepes termésre van kilátás.

A cukorrépa vetés országszerte lényegesen javult az utóbbi esőre s csak néhány helyen maradt el a remélt javulás. Másodszori kapálása sok helyütt még folyamatban van. Ez idő szerint általában jó közepes termésre van kilátás.

A tengeri, burgonya és cukorrépa vetések terméskilátásairól az ország egyes vármegyéi-

A nagy munkáshányra való tekintettel szerezzük be a „Sidedelivery” kombinált rendsorgyűjtő és szénaforgató gépet. Használható: 1., mint a rendsorokat oldalt lerakó **rendsorgyűjtő**, 2., mint a rendsorokat önmagukban egyuttal meg is forgató **rendsorforgató**, 3., mint **szénaforgatógép** és 4., mint **rakáskészítőgép**. Legelőnyösebben beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

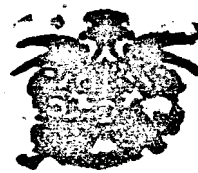
3003

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykafehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon ebédülő és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

ből beérkezett minősítési számadatokat az alábbi kimutatás foglalja magában:

	Tengeri	Burgonya	Cukorrépa
		vármege	
jó	17	25	15
jó közepes . . .	9	14	11
közepes	20	22	22
gyenge közepes	8	2	3
gyenge	2	—	—

Egyéb termények.

A takarmányrépa az utóbbi esőre mindegyik szép fejlődésnek indult, késői vetések egyes helyeken, az eső ellenére is ritkák és gazosok. A takarmányrépavetések állása ez idő szerint általában jó közepesnek mondható. — A repce cséplését már befejezték. Közepes termést adott.

A kerti vetemények mindenütt lényegesen javultak az utóbbi esőre, csak a zöldségfélék ritkák egyes helyeken. Általában jó eredménnyel biztatnak. — A bab az eső után nagyon szép fejlődésnek indult s ahol még nem virágozott el, ott dus virágzásban van. Jó termésre van kilátás. — Az egyéb hüvelyesek ország-szerte javultak az esőre s lényegesen emelkedtek a terméskilátások. Mindenütt szépek és dusak, különösen a borsó és lencse. — A káposztapalánták az esőre szépen fejlődnek. Elvértve hernyók és tetvek kártételéről hallatszik panasz. — A komló fejlődése általában kielégítő, az esőre sokat javult. — A köles és tatarka a kedvező időjárás folytán jól fejlődik. Állása általában kielégítő. — A cirok, mely a szárazság folytán visszamaradt fejlődésében, az esőre sokat javult. Közepesen áll. — A kender és len fejlődése általában kielégítő. Az utóbbi esős időre szépen javult. A kender most virágzik. Közepes hozamra van kilátás. — A dohány-palánták, melyek a száraz időjárás következtében fejlődésükben kissé visszamaradtak, az utóbbi esőre szép fejlődésnek indultak. Egyes helyeken a bagolyféle hernyója és a drótféreg okozott némi kárt.

A mesterséges takarmányok közül a lóhere második kaszálása folyamatban van. A hozam ugy mennyiségileg, mint minőségileg gyengébb az elsőnél. — A lucerna második, egyes helyeken pedig harmadszori kaszálása folyamatban van. A hozam mindenütt kielégítő, csak elvértve hallatszik panasz arról, hogy arankás. Az utóbbi esőre ismét szép fejlődésnek indult. — A bükköny kaszálása általában folyamatban van. A hozam ugy mennyiségileg, mint minőségileg közepesen aluli, miután a száraz időjárás következtében csak gyengén fejlődött; az utóbbi esős időben pedig a lekaszált bükköny sok helyütt renden ázott, mely minőségét megromtatta. — A mohar, mely a száraz időjárás folytán fejlődésében kissé visszamaradt, az utóbbi esőre ismét szép fejlődésnek indult. — A csalamádé ugy korábbi, mint későbbi vetései az

utóbbi esős időre sokat javultak. Egyes helyeken takarmányozása már megkezdődött. Általában jó hozamra van kilátás. — A rét kaszálása és a széna betakarítása általában mindenütt kedvező körülmények között folyt le. A hozam ugy mennyiségileg, mint minőségileg jó. A sarju utánnövése az esős időre mindenütt jó és erőteljes ugy, hogy az anyaszénát megközelítő hozamra van kilátás. — A legelő az esős időjárás folytán lényegesen javult és a jószágnak elegendő táplálékot nyújt.

A gyümölcsfák közül a szilva, alma és körte általában közepesen aluli termést ad, amennyiben sok helyütt férges és erősen hull, őszi barackból, dió és mogyoróból, valamint mandulából közepes termés ígérkezik. A gyümölcsstermés kilátások országreszekenként általában nagyon különbözők, ami főleg az időjárás egyenlőtleniségének tulajdonítható. — A dinnye az utóbbi esős időjárásra jól fejlődik. Közepes termésre van kilátás.

A június 28-tól július 4-ig tartó alacsony hőmérséklettel a rendesnél nagyobb esőzés járt. Az eső mennyiség elosztása egyenlőtlen volt. Legtöbb (150 milliméteren felül) esett Hunyad megye déli felében és Pozsonymegye északnyugati csücskében. Bő (120—150 milliméter) esőzés volt Krassó-Szörény-, Szeben- és Fogarasmegye déli részein, továbbá Veszprém-, Győr- és Vas megyék egymással érintkező részein. Számottevő (75—125 milliméter) volt még a csapadék a Duna balpartjának többi részein, Pest megye déli felében, továbbá a Duna balpartjának északnyugati határmegyében és az ország délkeleti részében. Legkevesebb (25 milliméteren alul) volt a csapadék a Tisza jobb- és balpartjának északi és északkeleti vármegyéiben. A záporosókat helyenkint jégeső kísérte.

A júniusi esőzés azokon a helyeken is elég bőséges volt, melyek hosszú ideig csapadék-hiányban szenvedtek. Igen jó hatással voltak az akkor még fejlődésben lévő tavaszi kalászosokra, de főként a kapásokra és kerti veteményekre, melyek a kapott bő csapadék által teljesen fölűdítve, az ezután következő meleg időjárásban rohamos fejlődésnek indultak.

Az őszi kalászosokra az esőzések nem voltak ugyan kedvűzők, de oly károsak sem, mint eleinte várni lehetett volna. A kedvező időjárásnak köszönhető, hogy a buza és rozs minősége is előreláthatóan sokkal jobb lesz az idén, mint a legutóbbi években volt.

Az elmúlt két heti időjárás az őszi kalászosokra nézve csupán annyiban volt kedvezőtlen, hogy a már akkor nagyobbára beérett gabona aratását késleltette s a szemeket kissé meglazította, mi által az utóbbi napokban beállott nagy melegek alatt a magvak a rendesnél könnyebben kiperegnek. Ahol tehát a mai nehéz munkáviszonyok mellett az aratás nem lesz elég gyorsan befejezhető, ott a túlérett

kalászosokból a rendesnél több mag fog vágás közben kihullani.

Szőlő.

Nagyenyedi kerület. A több napos eső igen jól hatott a szőlők további fejlődésére, peronoszpóra még nem lépett föl. Jó közép-termés várható. Tavalyi borok ára 70—100 korona.

Dicsőszentmártoni kerület. Peronoszpóra csak elvértve mutatkozik. Helyenként jég volt, mely kisebbszerű kárt tett. Ez idő szerint jó közepes termésre van kilátás.

Marosvásárhelyi kerület. A szőlő fejlődése igen szép. Ez idő szerint sem növényi gombabetegség, sem állati kártétel nem mutatkozik, kivéve Torda vidékét. Munkáshiány miatt sok szőlő kötetlen. Közepes termésre van kilátás. Eladó bor kevés van, ára hektoliterenként 70—80 korona.

A zöldségfélék telelése.

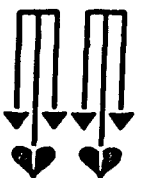
Irtá: Cséser Gyula, Zombor szab. kir. város főkertésze.

Arra, hogy a zöldségfélék teleléséről már most nyáron kívánok egyet-mást elmondani, a többek között az a körülmény készlet, hogy a telelésre szánt zöldségfélék termelési módja némileg eltér azokétól, amelyek nyári vagy őszi fogyasztásra vannak szánva. Vagy ha csak a fajták és féleségek hosszú sorozatát vesszük figyelembe, látni fogjuk, hogy nem minden fajta vagy féleség alkalmas nyári és téli termelésre is, és így a fajták vagy féleségek megválasztása is attól függ, hogy melyik időszakra legyenek azok fogyasztathatók.

A zöldséget termelő kertgazda vagy konyhakertész bizonyára nemcsak abból a szempontból termel zöldséget, hogy csak nyáron lássa el konyháját, illetve a piacot zöldséggel, hanem azért is, hogy télen és kora tavasszal is rendelkezésre álljon ez a mindennapi nélkülözhetetlen élelmi cikk. Hiszen nagyon is érthető, hogy a téli hónapokban is rá van szorulva az ember a zöldségfélékre, s ugyancsak kézzelfogható igazság az, hogy télen és főképpen kora tavasszal mindig jobban értékesíthető a zöldségféle, mint nyáron vagy őszi.

És aztán indokoltá teszi a zöldségnek a téli hónapokban való nagyobb mérvű fogyasztását az a körülmény is, hogy egyrészt egészségügyi szempontból mindig jobb a változatos, mint az egyoldalú táplálkozás; másrészt a hus és kenyér drágasága egyenesen rászorítja az embert arra, hogy a fogyasztási cikkek közül az olcsóbbat válassza.

Avégből azonban, hogy télen is jó zöldséggel táplálkozhassunk, szükséges a helyes irányu termelés mellett az is, hogy a zöldségféléket jól teleljük. A jó és helyes zöldségtelelésnek azonban sok körülményei vannak,

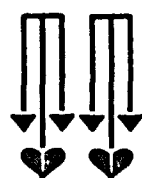
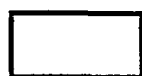

Igen fontos minden gazdának, hogy a legujabb szerkezetű **Kalmár rendszerű kukoricza**

morzsolót használja, mert ezzel a legtökéletesebb munkát gyorsan végezheti, nem töri a csutkát, nem hagy rajta

szemet, könnyű járatu és olcsó. **Kalmár Zs. és Társa** különleges

Kérjen árjegyzéket közvetlenül **gépgyár és vasöntöde, Hódmezővásárhely.** ::::::::::::::

melyek felett nem lehet könnyelműen elsiklani akkor, amikor jó eredményeket akarunk elérni és felmutatni. Nem elégséges csak az, hogy oly fajták termelésével foglalkozzék a kertgazda, amelyek a teletésre is alkalmasak, hanem törekedni kell arra is, hogy termelvényei a kellő időre beérjenek, továbbá, hogy azok alkalmas időben szedessenek fel a földből és hogy a teletőhelyiség, vagy a teletés módja megfeleljen a követelményeknek.

Itt azonban közbevetőleg meg kell jegyezni, hogy az ezirányu termelésnél tévedés volna azt hinni, hogy a tulbuja fejlődésű zöldségféle is jól telet; ha a nyári és őszi fogyasztásra szánt zöldségtermelésnél oda törekedik a termelő, hogy minél nagyobb, minél mutatósabb terményt tudjon előállítani, ez indokolható azzal, hogy az ilyen termény jobban értékesül és különben is azonnali fogyasztásra van szánva; de a teletésre az ilyen termény teljesen alkalmatlan, egyrészt azért, mert a kelletnél több nedvességet tartalmaz s így a teletőbe jutva, könnyen és gyorsan rohadásnak indul. Ugyancsak az ilyen termény mihamarább elveszti jellegzetes ízét, p. o. kelkáposzta, karalábé, sárgarépa stb., zeller, retek, petrezselyem pedig taplós lesz rövid időn belül, úgy, hogy fogyasztásra alkalmatlan. A tulbuja fejlődésű káposzta bármilyen jó körülmények között legyen is az elraktározva, időelőtt összeesik s belülről kezd penészedni, majd pedig rohadni; ellenben az apróbb, de tömör, kemény fejű káposzta, vagy más minden olyan termény, melynek állománya szilárdabb, mindenkor jól és soká telet.

Az már régi igazság, hogy a zöldségtermelés jövedelmező mellékága a mezőgazdaságnak még nyáron is; hogy télen vagy kora tavasszal mennyivel jobb áron értékesíthető a jól és helyesen telet zöldségféle, ahhoz — azt hiszem — bővebb magyarázat felesleges, csak legfeljebb annyit jegyez meg itt e helyen, hogy a teletés, az azzal járó fáradság és beruházás mindig meghozza a tisztos polgári hasznot.

Mint minden terménye a mezőgazdaságnak, azonképen a zöldség is úgy értékesül a legjobban, ha a fajválasztás jó, ha a vetés és a nevelés, szóval: a termelés időrendje helyesen az adott éghajlati és talajbeli viszonyokhoz alkalmazkodik és ha a termény érett állapotban jut a teletőbe.

Várja be a termelő a kellő időpontot terményeinek felszedésével, ne siesse el a dolgot, s amennyire az időjárás megengedi, hagyja inkább kint a földben a terményeket, ahol az érik, javul, tökéletesedik, ami mindig jobb, mintha a termény éretlenül kerül a teletőbe. Még egy kis dér nem árt a zöldségféléknek, sőt ellenkezőleg, a tapasztalás azt mutatja és bizonyítja, hogy például a kelfélék csak akkor válnak tartóssá, ízletessé, ha egy kis dér, egy kis hideg megcsipte leveleiket.

A zöldségfélék érésének meghatározására általánosságban lehet szabályt felállítani olyanformán, hogy t. i. például akkor érett a káposzta, zeller és gyökérfélék, ha azok levelei barnás színűvé válnak, ha azok levelei, szárai teljesen elszáradnak, mint p. o. a hagymafélék stb.; egyébként helyes érési időpontnak a meghatározása a helyi viszonyoktól s a termelési eljárástól függ, s mindig bizonyos mértékben gyakorlottságot kíván.

Amikor a zöldségfélék érett állapota bekövetkezett, igyekezni kell azt mindenkor száraz, lehetőleg napos időben felszedni a földből s szikkadásnak kitenni, hogy ilyenformán alkalmassá válhasson a jó teletésre; mert csak egy körülmény is, hogy t. i. a zöldségfélék állag 50—60 százalék rész vizet tartalmaznak, elég ok arra, hogy azokat ne nedves időben szedjük fel a földből és hogy ne nedves, de szikkadt állapotban teletjük be.

A teletésnek helye és módja többféle lehet, aszerint, hogy mennyi és milyen zöldséget akarunk teletni és hogy milyen célból teletünk zöldséget, értékesítés, avagy csak

házi szükségletre. Kevés és csak házi szükségletre szánt zöldséget lehet pincében, fagymentes kamarában stb. teletni; nagyobb mennyiséget, tehát piacra szánt zöldséget, ha egyébiránt más kézenfekvő hely nincs, legjobb az erre a célra épített veremszerű kamarában teletni, mert egy ilyen teletőhelyiségben csoportosítva, osztályozva lehet elrakni a terményt, úgy, hogy mindenkor hozzáférhető és átvizsgálható legyen.

Bármilyen is a teletőhelyiség, mégis legfőbbképen azon kell lenni, vagyis olyat kell kijelölni vagy építeni, amely nem sötét, amely száraz, fagymentes, bármikor szellőztethető s átlagos hőmérséklete 3—5 c. között mozog.

Nagybani termelésnél lehet némely zöldségféléket, mint fejes, vörös, kelkáposztát, karalábét stb. a szabadföldben is jó sikerrel teletni, főképen akkor, amikor az a célunk, hogy ne csak tél, de tavasz felé is elakarjuk látni a piacot jó és egészséges terménnyel. Azonban bármilyen egyszerűnek látszik is ez a teletési mód, mégis elővigyázatosnak kell lenni arra nézve, hogy itt is száraz időben és szikkadt állapotban jusson a termény a földre s hogy az a terület, ahova a terményeket elvermeljük, inkább magasabb és védettebb fekvésű legyen.

Az egyes zöldségfélék teletési módja nem szokott egyforma lenni, így p. o., a káposztaféléket a szabadban fejükkel lefelé buktatva, árokban lehet legjobban kiteletni, ellenben telető helyiségben gyökerestől, földestől, legjobb egymás mellé ültetni, illetve elvermelni. Nem ritka eset, hogy az ily módon elvermelt karfiol, mely a szabadban virágját nem tudta kellőképen kifejleszteni, a teletőhelyiségben a tél folyamán kifejlődik s ilyenformán egész tavaszig el lehet látni a konyhát friss karfiol virággal. Fejes káposzta nagyon jól telethető szalma közé rétegezve a padláson, vagy nagybani teletésnél erre a célra készített fűthető és szellőztethető pajtában is. A teletésnek egyszerű módja az is, hogy az őszi teljesen kifejlődött salátára melegágysekre helyezzünk s a bekövetkezett hideg időjárásra ablakkal, szalmatarakóval éjszákára betakarjuk, hogy megvédjük a megfagyástól, de napos időben világosságot adunk, hogy ilyenformán mindig üde maradjon a saláta. És amint a salátáival meg lehet ezt tenni, azonképen így lehet labodát, sóskát is termelni egész télen át, csak legyen hozzá minden készség.

Amint a káposztaféléknél mérvadó az, hogy azok érett állapotban jussanak a teletőbe, azonképen áll ez a szabály a répa és egyéb gyökérfélékre, melyek különben homokba rétegezve teletnek a legjobban akár pincében, akár pedig veremben.

Azt, hogy a teletőhelyiséget a használat előtt alaposan ki kell tisztítani, kimeszelnit s kénnel kifüstölni, szinte magától értetődő dolog, valamint az is kelleke a teletésnek, hogy a termény tisztán kerüljön a teletőbe, mert a tisztaság egyik legjobb biztosítóka a jó teletésnek.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A magyar királyi honvédelmi miniszter 8120. eln. számú rendelete valamennyi honvédkerületi-, honvéd állomás, honvédszolgálati, honvéd zászlóalj-, honvédszázados-, honvédtüzér pótüteg-, csendőrkörületi és népfőlkelő parancsnokságnak.

Tudomásomra jutott, hogy a mezőgazdasági gépészek és fűtők azonnali szabadságolása iránt 1915. évi 7025. eln. szám alatt kiadott körrendeletem végrehajtása körül több pöttést az említett körrendeletben foglalt rendelkezéseket félreértve, a mezőgazdasági gépészeket és fűtőket nem szabadságolja azon mértékben, mint azt a kiadott körrendeletem megköveteli s a mezőgazdasági gépészek szabadságolásához fűződő fontos katonai érdeket nem mellátja eléggé figyelemre.

Egyes pöttesteknél a gépészi és fűtői mű-

ködés igazoltatása ugyanis az előirt módnál szigorubbán történik. Több gépésztől és fűtőtől azért tagadtatott meg a szabadság, mert az illetők menetszázadba osztattak be, illetőleg a harctéren még nem voltak. A motorcséplőgépek pedig több helyütt egyáltalában nem kaptak szabadságot.

Felhivom ennél fogva újból a parancsnokságot, hogy a mezőgazdasági gépészek és fűtők szabadságolása iránt kibocsátott 7025—1915. eln. számú körrendeletemet a legpontosabban hajtsa végre, valamennyi mezőgazdasági gépészt és fűtőt, a gyakorlatilag képzett motorcséplőgépekkezelőket is, akik még nem szabadságoltattak, azonnal szabadságoltassa. Kivéve a gyárakban és üzemekben nélkülözhetetlen egyéneket, nemkülönben azokat, kik mint fegyvermesterek a fegyvertárban, avagy a csapatoknál alkalmaztatnak és mint ilyenek helyettesítés hiányában nélkülözhetetlenek.

Azok a mezőgazdasági gépészek, fűtők és motorcséplőgépekkezelők, akik menetszázadba osztattak be, föltétlenül felváltandók és azonnal szabadságolandók.

A félreértések kikerülése végett egyidejűleg elrendelem, hogy a szabadságolási igazolványba jegyeztessék be, hogy a szabadság mezőgazdasági gépek (cséplő-, arató-, kaszálógépek és gőz- és motoros szántógépek) javítására és kezelésére engedélyeztetik.

Budapest, 1915. évi június hó 24-én.

A miniszter helyett:

Karátson s. k.
államtitkár.

Beiratkozás szakiskolába.

A sárvári m. kir. tejjgazdasági szakiskola igazgatósága a folyó évi szeptember hó 15-én kezdődő és következő év augusztus hó 15-ig tartó tanfolyamon rendszeresített öt 480 korona állami ösztöndíjra ezennel pályázatot hirdet.

Az üzletvezetői tanfolyam célja: nagyobb tejjgazdaságok, vajtermelési központok és sajtyárak részére elméletileg és gyakorlatilag alkalmas üzletvezetőket, illetőleg tisztviselőket képezni.

Földbirtokosoknak, gazdatiszteknek alkalmat nyújtani, hogy a tejjgazdasági üzletre vonatkozólag alapos szakismereteket szerezzenek, melyek segítségével képesek legyenek tejjgazdasági üzletet szervezni és sikeresen vezetni.

Az üzletvezetői tanfolyamra rendes hallgatókul felvétetnek azok, akik:

a) a 20. év betöltését igazolják,
b) m. kir. gazdasági akadémián végbizonyítványt nyertek,

c) kiskorúság esetén a szakiskola látogatására a belépni óhajtoknak szülőik vagy gyámjaik beleegyezését kell birniok és ezek részéről biztosítva kell lenniök, hogy a tanév alatt a szükségességekkel el fognak láttatni s a teljesítendő fizetéseket a szakiskola pénztárába az előirt időre mindig be fogják fizetni.

d) tejjgazdasági gyakorlatot igazoló jelentkezők a felvételt illetőleg előnyben részesülnek.

A folyamodványok folyó évi augusztus hó 1-ig a m. kir. földművelésügyi miniszter ur önegyméltóságához címezve, a szakiskola igazgatóságához nyújtandók be.

Megjegyeztetik, hogy a szakoktatási intézményeknél alkalmazandó gyakornokok szakiskolánk végzését igazoló bizonyítvány felmutatása esetén általában előnyben részesülnek.

Sárvár-Pusztalánczon, 1915. évi június hó 30-án.

M. kir. tejjgazdasági szakiskola.

Állami (erdei) facsemeték adományozása.

Az állam által fenntartott erdei facsemetekertekből az 1915. év őszén és az 1916. év tavaszán az állami szükségleteken felül megmaradó facsemetefeleslegek a következő feltételek mellett fognak az ez iránt folyamodó birtokosoknak kiosztatni:

I. feltétel. (Csemeték adományozása kivételesen kisbirtokosoknak).

Szegénysorsu kisbirtokosoknak kopár, vizmosásos, vagy futóhomokos területeik befásítására a facsemeték a beerdősítendő területhez legközelebb fekvő vasuti állomásra teljesen díjtalanul (bérmentesen) szállítatnak el abban az esetben, ha az illetékes kir. erdőfelügyelőség, vagy a m. kir. állami erdőhivatal igazolja, hogy a birtokost a vasuti szállítási költség anyagi erejéhez képest aránytalanul megterhelné.

II. feltétel. (Csemeték adományozása hatóságilag kijelölt kopár, vizmosásos vagy futóhomokos területek befásítására.)

Az állami kezelés alatt álló kopár, vizmosásos vagy futóhomokos területekre, valamint az állami kezelés alatt nem álló magántulajdont képező, a hatóságilag kijelölt kopár, vizmosásos vagy futóhomokos területek befásítására a facsemeték, amennyiben az állami facsemetekertek készleteiből kiszolgáltathatók, az 1879. évi XXXI. t.-cikk 177. §-ának b) pontja értelmében ingyen szolgáltattnak ki, még pedig, ha azok a csemetekertekben vétetnek át, teljesen díjtalanul, ha pedig a csemeték vasuton szállítandók el, becsomagolva és a felvevő vasuti állomásra szállítva ingyen adatnak ki, a vasuti szállítás költségeit azonban a birtokos köteles viselni.

III. feltétel. (Csemeték adományozása közgazdasági érdekből befásítandó területekre.)

A hatóságilag még ki nem jelölt kopár, vizmosásos, vagy futóhomokos területek befásításához, továbbá olyan mezőgazdasági mívelés alatt álló területek beerdősítésére, amelyek ezidőszert kifejezetten nem kopár területek ugyan, azonban mezőgazdaságilag haszonnal nem kezelhetők, s ennél fogva beerdősítésük közgazdasági érdeket is képez, végül az állami kezelés alatt álló erdők vágásainak felújításához szükséges facsemeték, ha azok a csemetekertekben vétetnek át, — a földből kiszedve, csomagolás nélkül — ingyen adatnak ki, ha azonban vasuton való szállításuk kívántatik, a csemeték — a csomagolásért és a felvevő vasuti állomásig való szállításért ezer (1000) darab csemete után egy (1) koronával számított költségek utánvételezése mellett — bérmentetlenül szállítatnak el.

IV. feltétel. (Csemeték adományozása a termelési költségek megtérítése ellenében.)

Az I—III. pontban említett erdőültetések céljaira szükséges facsemeték kiszolgáltatása után esetleg még fennmaradó csemetekészletből az állami kezelés alatt nem álló erdők rendszeres évi vágásainak és tisztásainak beerdősítésére és egyéb fásítási célokra is adatnak ki csemeték. Ezen facsemetékért azonban az érdekelt birtokosok, hogyha a csemetekertben csomagolás nélkül veszik át azokat, a facsemetéknek az alábbi táblázatban feltüntetett átlagos termelési költségeit, vasuti szállítás esetén pedig ezenfelül még a csemeték csomagolásáért s a felvevő vasuti állomáshoz való szállításáért járó — és ezer (1000) darabonként egy (1) koronával számított — költségeket is megtéríteni tartoznak, amely összeg tőlük utánvéttel szedetik be, a csemeteszállítmány pedig bérmentetlenül adatik fel.

Az átlagos termelési költségek fejében — fanemek szerint — a következő összegek számláttnak fel:

Csemetefaj	1000 darab		
	1 éves K	2 éves K	3—4 éves K
Lucfenyő	—	3	5
Jegenyefenyő	—	4	6
Erdei fenyő	2	3	5
Feketefenyő	2	3	5
Vörösfenyő és Banks-fenyő	3	4	6
Tölgy és hárs	6	8	—
Akác és gleditschia	3	5	—
Körös, juhar és szil	4	6	—
Nyír	6	8	—
Nemes dió	16	20	—
Szelid gesztenye és amerikai dió	10	15	—
Nyár- és fűzdugvány, gyökeres fűz	3	—	—
Mindenféle külföldi és díszfacsemete	20	30	—

Az állami kezelés alatt nem álló erdők és kopár területek beerdősítéséhez, valamint az egyéb fásításokhoz szükséges facsemeték adományozását 1 koronás bélyeggel ellátott és az őszi erdőültetésekhez kért csemetéket illetőleg legkésőbb folyó évi július hó 31-ig, a jövő évi tavaszi ültetéshez kértéket illetőleg pedig folyó évi november hó 14-ig közvetlenül az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez benyújtandó folyamodványban kell kérni.

Figyelmeztetnek az érdekelt birtokosok, hogy az elkésve beadott, valamint a földmívelésügyi minisztériumhoz közvetlenül benyújtott vagy a más hatóságokhoz beterjesztett kérelmek nem fognak figyelembe vétetni és folyamodványuknak miként történt elintézéséről a birtokosok nem fognak értesítettni.

A folyamodványokban a birtokosoknak határozottnak meg kell jelölniök a beerdősítendő terület helyét (község, dűlő), minőségét (kopár, vizmosásos, futóhomokos terület, vagy vágás, tisztás stb.) és kiterjedését (kat. hold), továbbá a szükséges csemeték fajtát, korát és mennyiségét, az elültetés idejét (1915 őszi vagy 1916 tavaszi), a folyamodónak vagy megbízottjának pontos címét (lakóhely, utolsó posta), hová küldessenek a csemeték (vasuti állomás) és végül azt, hogy a csemeték kiszolgáltatását a fentebb közölt I—IV. feltételek közül melyik szerint kérik.

Figyelmeztetnek a birtokosok arra is, hogy ezen hirdetmény alapján csakis erdőültetésre alkalmas, 1—2 éves lombfa- és 2—4 éves fenyőfacsemeték kerülnek kiosztásra, amelyek tehát utak, tagok szegélyezésére és parkozási célokra nem alkalmasak, továbbá, hogy azok a folyamodók, akik a kért és kiutaltványozott csemetéket ok nélkül visszautasítják, jövőben az állami csemetékben való részvételük kedvezményétől esznek.

Az 1898. évi XIX. t.-c. alapján állami kezelésbe vett erdők és kopár területek birtokosai részére szükséges facsemeték kiutaltványozása iránt a szükséges lépéseket a m. kir. állami erdőhivatalok ezentul is hivatalból teszik meg.

A csemeték szétküldése tavasszal rendszerint március hóban, ősszel pedig október és november hónapokban fog megtörténni.

Budapesten, 1915. évi május hóban.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

A hadisegély megvonása a dologkerülőktől. A hadbavonultak családjai részére megállapított és kiutalt államsegélyek ügyében a minisztérium nemrég a vármegyékhez rende-

letet intézett, melyben utalással arra a tapasztalatra, hogy az államsegély egyeseket munkátalanságra csábít, intézkedést rendel el ezekkel szemben az államsegély megvonására. A kormány ezzel a lépéssel az egyre sürgősebb és egyre nehezebben pótolható mezőgazdasági munkaerőhiányon kíván egyfelől segíteni, másrészt pedig a jogos panaszok orvoslására törekszik. A rendelet szerint a bevonultak segélyére egyébként igényel biró olyan családtagjai, akire a hatóság megállapítja, hogy megélhetését megfelelő munka vállalásával biztosíthatná, segélyre igényt nem tarthat. Ebből kifolyólag elveszti a segély iránti igényét minden olyan mezőgazdasági munkára alkalmas segélyezett egyén, aki a mezőgazdasági munkák megnyitásával nem él az így kínálkozó kereseti alkalmal s ha hívják is, nem megy el napszámba vagy nem fogad el megfelelő munkát.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Báró Malcomes Jeromos

ny. m. kir. földm. min.

tanácsos f. hó 1-én Münchenben elhunyt. Igaz részvétellel vesszük a hirt, amely a magyar mezőgazdaság egyik jeles vezető munkásának ki-döltét adja tudtul. Malcomes báró a gazdasági egyesületeknek és így az E. G. E.-nek is számos esetben mozdította elő közcélu akcióit, amíg a földmívelésügyi minisztérium tanácsosa volt. Temetése Münchenben jul. 3-án volt. Áldott legyen emlékezte.

— **Jakab László kitüntetése.** Ófelsége a király, az állatorvosi kar kebelében eszközölt legutóbbi előléptetések rendjén, Jakab László állategészségügyi felügyelőt állategészségügyi főfelügyelői címmel tüntette ki. Ennek a szép kitüntetésnek alkalmából Jakab Lászlót úgy is, mint az E. G. E. ig. vál. tagját és úgy is, mint lapunk régi nagyrebcsült munkatársát, szívből üdvözljük.

— **A székesfőváros és a mezőgazdaság.** A „Gazdaszövetség“, a Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja élehangu cikkben utasítja vissza a támadást, mely a magyar mezőgazdaságot a székesfőváros legutóbbi közgyűlésén a gabonahatárarszabás tárgyalásánál érte. „Mezőgazdaságunk a vádlottak padján“ címe a cikknek, amely elsősorban megállapítja, hogy Budapest fővárosnak sem municipiuma, sem hatósága sohasem kereste a földmívelőosztály rokonszenvét. A közelmúlt esztendő agrárellenes izgatásai jobbára a fővárosi gyűlésteremből indultak ki. Mégsem volt várható, mégis nagyon meglepő volt, hogy az igazságot lábbal tiporva már a káboru kellős közepén lángrolban némely budapesti városatyák ellenszerve az ellen a mezőgazdaság ellen, mely nem csupán egy hadsereget, nem is egy országot látott el szűk esztendőben, verejtékes munka árán a szükséges kenyérrel, hanem még a szövetséges országoknak is segítségére sietett. Vilmos császár kalapot emelt a mezőgazdaság szolgáltatásai előtt, Boroevics tábornok rajongó lelkesedéssel nyilatkozott a magyar mezőgazdákra. Az egész világ tudja, hogy Anglia kiéheztetési tervét jórészt a magyar agrárország huzta keresztül. A főváros vezérszónoka halomradönti az összes elismeréseket, korbácsot ragad s ritka merészséggel suhogtatja azt a magyar mezőgazdaságon. Vajon a vezérszónok és tapsoló barátai voltak-e már a lövészárokban? Ott vannak azok a földmívelők, akik a vádjaira felelhetnének, mert jobbára azok gondoskodtak a múlt évi termésről. Nem kétséges, mint mondanának a szónoknak a lövészárkok földmives lakói. De vannak azon a tájékon mások is, kérdezze meg azokat, hogy mit adott a magyar mezőgazdaság terményben, pénzben és vérben a hadseregnek. A hadsereg számára mindig volt kenyér, ez a legfontosabb. Hogy a főváros kávéházi publikuma evett-e buzakenyeret, az

ilyenkor harmadrangu kérdés. De ha nem is evett, azért ne vágjanak hazug vádakát a becsületes magyar földmivelőosztály szemé közé, mert az egyszerű falusi gazda, akinek buzáját szeptemberben a főváros urainak örökös védelme alatt álló közvetítők 25—30 koronáért vették meg, arról nem tehet, hogy a közvetítő kereskedelem élelmessége és a fővárosi hatóság sikertelen operációi folytán a magyar buza részben Ausztriába került, míg a magyar városi lakosság egy része kukorica-kenyeret evett.

— **Vizsgázott gépészek.** A kolozsvári m. kir. állami fa- és fémipari szakiskolánál f. évi április, május és június hónapokban két tanfolyam tartatott; az egyik gáz-, benzin-, szivágás-motorok, a másik a lokomobil- és cséplőgép-kezelők és gépészek részére. Az elsőt 36, a másodikat 47 hallgató látogatta, kik közül az elsőn 14-en, a másodikon 34-en tettek le a képesítő vizsgát. E tanfolyamok első sorban a gazdaközönség érdekében tartattak, hogy a mindinkább érezhető gépészhányon ezzel is segítve legyen. Akinek szüksége van gépészre vagy cséplőgépkezelőre, közvetlenül az intézethez fordulhat, mely készséggel közvetíti az állásokat.

— **A felső- és középiskolai ifjuság és a mezőgazdasági termelőmunka.** Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter Pest-pilis-solt-kiskun vármegye Gazdasági Egyesületének felterjesztésére, melyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is támogatott, közölte felfogását az OMGE.-vel a felső- és középiskolai tanulóifjuságnak a mezőgazdasági termelőmunka körébe bevonását illetőleg. Megállapítja a miniszter elsősorban, hogy az idén a szorgalmi idő egy hónappal előbb fejeződött be és így lehetővé volt téve, hogy a tanulóifjak a mezőgazdasági munkában idejekorán résztvehessenek. A középiskolai ifjuság mezőgazdasági munkásságának intézményszerűen való szervezését több okból nem tartja megvalósíthatónak a miniszter főleg azért, mert tekintve egyrészt a tanévnek szükségessé vált késedelmes megkezdését, másrészt annak korábbi bezárását arra kellett törekedni, hogy ez a csonka tanév az ifjuság számára a lehető legkisebb tanulmányi veszteséggel megmenthető legyen. A miniszter nézete szerint a középiskolák fegyelmi és tanulmányi hatásköre egyébként sem terjeszthető ki általános elv alapján a tanulóifjuságnak mezőgazdasági termelés céljaira való igénybevételére. A körülmények minden tekintetben annyira különbözők, hogy itt egyetemes jellegű miniszteri rendeletnek a kibocsátása nem lehet célszerű. A középiskolák tanulóifjuságának személyes viszonyai, vidékek, városok szerint nem egyformák s ami kisebb helységekből indokolt, az már nagyobb városokban, ahol a gazdasági ellátás körülményei egészen mások, nem célravezető. Bár a mezőgazdasági termelés fokozása most elsősorban országos érdek, mégis a tanulóifjuságnak ebbe a munkába a családon kívül való általános iskolai bevonása gyakorlatilag más fontos érdekek sérelme nélkül, alig valósítható meg, az pedig, hogy a tanulóifjuság e célra az iskolán kívül körzetekbe vonassék be, nevelési tekintetből nem volna kívánatos. Mindemellett olyan esetekben, mikor ez gyakorlatilag a tanítás kára nélkül megvalósítható volt, eddig sem zárkozott el a miniszter az elől, hogy a középiskolai tanulóifjuság tanári felügyelet alatt ilyen szűkebbkörű mezőgazdasági, kertészeti stb. munkálatokban résztvehessen. Az erre kért engedélyt több esetben (Kaposvár, Szokolca) megadta és a jövőben is készséggel hajlandó megadni. Végül a miniszter megokolja, hogy az egyetemi ifjuságot szintén nem lehet intézményszerűen bevonni a mezőgazdasági termelő munkába.

— **Románia gabonafülsége.** Bukarest-

ből jelentik: Magyarország és Ausztria felé irányuló terménykivitel a jövő hét elején teljes erővel megkezdődik. Rendkívül nagy mennyiségű gabona vár a külföldre való elszállításra. Ez a roppant bőséges gabonakinálat szükségessé tette, hogy a rendelkezésre álló forgalmi eszközöket elosszák, hogy az érdekelt készlettulajdonosok egyenlő arányban exportálhassanak. A kormány a napi 300 vagonból a birtokosoknak és bérlőknek naponta 100 vaggont, a szindikátusoknak 80 vaggont, a népbankoknak hatvanat és végül a terménykereskedőknek, kiknek a pályaudvarokon árui vannak, szintén 60 vaggont bocsát naponként kivitel céljából rendelkezésükre.

— **A sörgyártás korlátozása.** Az Arad-hegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete felterjesztést intézett a kormányhoz, hogy tekintettel az árpának, mint emberi élelmicikknek és elsőrendű takarmánynak nagy jelentőségére, tételesen intézkedések a sörgyártás korlátozására. A felterjesztés megállapítja, hogy nem lesz mellőzhető az emberi élelmezésben az árpa, amire mint állati takarmányra is nagy szükség van és annak a termése alatta marad a tavalyinak. Nehogy az élelmezésben és a takarmányozásban fennakadások történjenek, célszerűnek tartaná az egyesület a sörgyártás korlátozását, ami egyben fokozná a bornak a keresettségét is, amire esetleges középtermés mellett is nagy szükség van, nehogy az árak ismét csökkenjenek. Ezzel a kérdéssel legközelebb foglalkozik a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

(Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza)

A cselédek gabonailletményének keverése. Mult számunk hasonló című közleményének következő passzusát:

„Kétségtelen, hogy ez a rendelet a gazdákra és a cselédekre nézve egyaránt sok kellemetlenséggel járt, mindenütt nem is sikerült azt végrehajtani s ami fő, a gyakorlatban igazán csak jelentéktelen mértékben szolgálta azt a célt, amelynek érdekében a rendelet kibocsátatott...”

lapunknak egy illusztris és nagybecsült olvasója, hozzánk intézett levélben, kifogásolja és azt írja, hogy a fentti kijelentés az „E. G.”-ban nincs megfelelő helyen.

A közleményünkben érintett miniszteri rendelet, melynek az új termés idejében való fenn tartását mi nem tartjuk szükségesnek, a következőképpen szól:

„Aki terménybeli járandóságul (javadalmaszásul) bizonyos mennyiségű buzának vagy rozsnak szolgáltatására van kötelezve, annak e járandóságának csupán kétharmadrészét szabad buzában, vagy rozsnban kiszolgáltatnia; egyharmadrésze helyett pedig ugyanannyi mennyiségű árpát, vagy tengerit kell szolgáltatnia és az értékkülönbséget a hatóságilag megállapított legmagasabb árak szerint számítva, készpénzben kell megfizetnie...”

Tehát: az értékkülönbséget meg kellett fizetni a megállapított legmagasabb árak szerint számítva!...

Ez a rendelet akkor adatott ki, amikor úgy látszott, hogy buzában és rozsnban aránylag nagyobb a hiány, mint árpában és tengeriben. És már akkor is igen sok erdélyrészi gazdaságunk panaszkodott előttünk, hogy nem bír

eleget tenni a rendeletnek, mert van buzája és rozszsa, de nincs sem árpája, sem tengerije s ezen gabonanemekhez csak nehezen és drágán, vagy sehogy sem bír hozzájutni.

Már most — eltekintve a rendelet végrehajtása körüli egyéb számos nehézségektől és kellemetlenségektől, de tekintettel az idei erdélyrészi árpa- és főképen tengeri terméskilátásokra — ugyan hogyan és miért lelkesedhetnénk mi a kérdéses rendelet érvényének további fenntartásáért?...

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGKÖZSÖBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET

bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

3001

Középkorú, hadmentes, nős, kiscsaládu

gyakorlati gazdatiszt

23 évi általános jó praxissal és bizonyítvánnyal, ki egy 3000 holdas birtokot önállóan kezelt,

azonnalra

tiszti vagy ispáni állást keres.

Beszél magyarul és románul.

Címét megmondja a kiadóhivatal.

Hadmentes gazdatiszt

ki a gazdaság minden teendőjét érti,
a magyar, román és német nyelvet
beszéli,

önálló állást keres.

Cime: Kovács Sándor, Küküllőszéplak. 3198

Homlokzatok és belsőhelyiségek meszelésére

a legjobb és a legtökéletesebb

3010 II.

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:

LUZ EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII., ker., Örnagy-u. 4.

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert

FISCHER-féle zsák- és ponyvagárban Budapest,
V., Nádor-utca 31-33. szám.

**Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZO-
intézet** Kérjen ajánlatot

Műtrágya- és lóherszóróval ellátott
20 soros

RECORD II. vetőgép

teljesen új, használatlan
állapotban — olcsó áron
eladó.

Megtekinthető CS. MIKE MÁRTON
gyógyszerész urnál, Tordán. 3199

Gazdasági akadémiát végzett

28 éves teljesen
hadmentes, ref.
vallásu, nőtlen
fiatalember, ki 4
évi elsőrendű
praxissal bír, oly

állást keres,

hol biztos jövőt
talál.

Cime a kiadóhivatalban. 3200

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az ember-
életére a legkülönbözőbb módozatok szerint, előnyös feltételek mellett.
Az üzleteredményben a biztosított tagok djarányukban része-
sülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfelesle-
géből, közzgyülési határotat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz,
vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésé-
vel. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készsége-
l szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.—	K
Tartalékok	3,357.603.—	"
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból	10,740.000.—	"
jégkárokból	5,042.000.—	"
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860.000.000.—	"
jégben 1912. évben	63.000.000.—	"
Elejtület állománya	15,240.080.—	"

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társulat ézménye a

»GONDVISELÉS» Országos Központi Segélyző Társulat
utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások,
valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leány-
kiházasítási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltemek. Legelőnyö-
sebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi-
csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót kész-
séggel küldi bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-
utca 20. sz. 3612

Drága a benzin és kevéssé.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzemgép a

Szab. ASTRA gázlokomobil,

mert kb. 450 gr. faszenet fogyaszt óralóerőnként és
hazai faszéntermelésünk korlátlan.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezér-
ügynöksége Budapest, Vilmos-császár-ut 32. szám.